

BAZE PODATAKA 2

Doc.dr.sc. GORAN KRALJEVIĆ

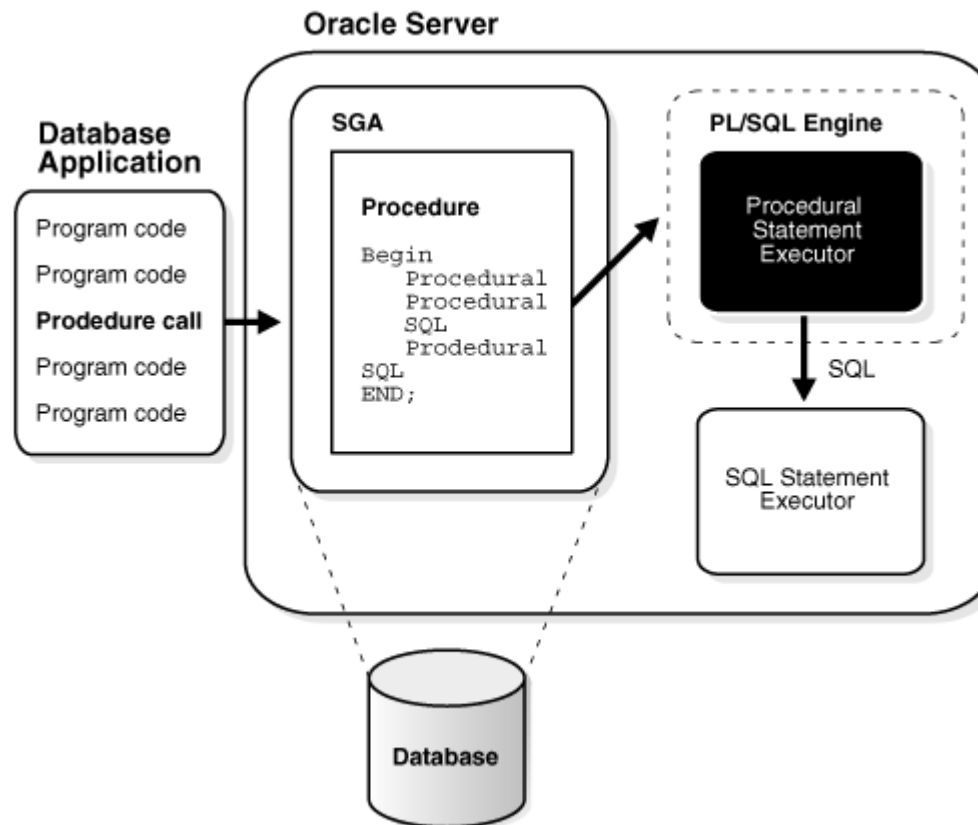
Web:
<http://www2.fsr.ba/nastava/baze>

Pitanja, primjedbe, dogovor za konzultacije ...

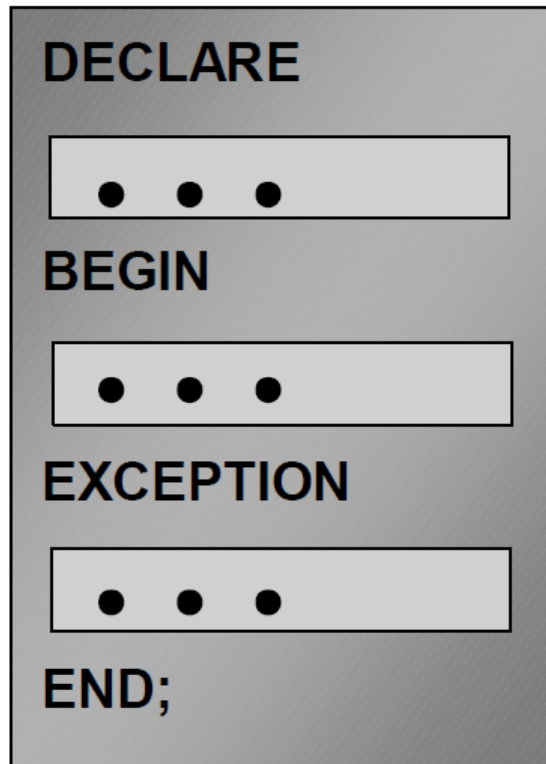
➤ E-mail: ***goran.kraljevic@hteronet.ba***

PL/SQL

- **Oracle: PL/SQL**
PL/SQL (Procedural Language / Structured Query Language)

- **PL/SQL blok**

DECLARE

v_varijabla VARCHAR2(5);

BEGIN

SELECT naziv_kolone
INTO v_varijabla
FROM naziv_tablice;

EXCEPTION

WHEN naziv_iznimke THEN
...

END;

Tipovi varijabli mogu biti definirani **eksplicitno** ili **implicitno**, prema tipovima atributa u relacijama baze podataka.

DECLARE

```
v_ime VARCHAR2(25);  
v_prezime djelatnik.prezime%TYPE;  
v_datum_zaposlenja DATE := '01.01.2013';  
v_placa NUMBER(7,2) := 0;  
...
```

BEGIN

```
...
```

END;

SELECT izraz u PL/SQL-u:

DECLARE

v_sum_placa NUMBER(7,2);

BEGIN

SELECT SUM(placa)

INTO v_sum_placa

FROM djelatnik;

DBMS_OUTPUT.PUT_LINE ('Ukupna suma placa je: ' ||
TO_CHAR(v_sum_placa));

END;

- U PL/SQL bloku je moguće koristiti sljedeće atribute (u nekom uvjetu) za verificiranje rezultata DML izraza (SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE)
  - **SQL%ROWCOUNT**
  - **SQL%FOUND**
  - **SQL%NOTFOUND**
  - **SQL%ISOPEN**

- PL/SQL – Kontrola programskog toka

IF uvjet **THEN**

...;

[**ELSIF** uvjet **THEN**

...;]

[**ELSE**

...;]

END IF;

LOOP

...;

...;

EXIT [**WHEN** uvjet];

END LOOP;

WHILE uvjet

LOOP

...;

...;

END LOOP;

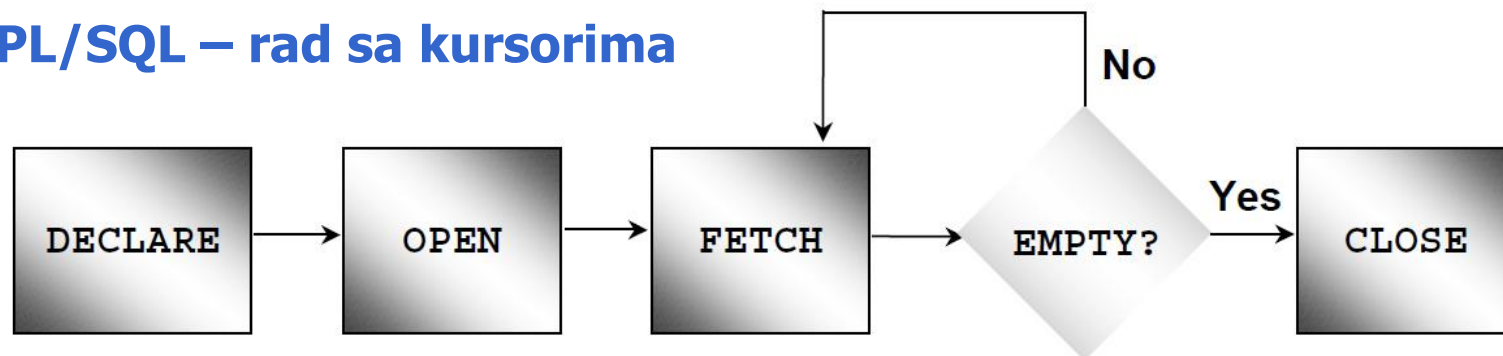
FOR brojac **IN** od..do **LOOP**

...;

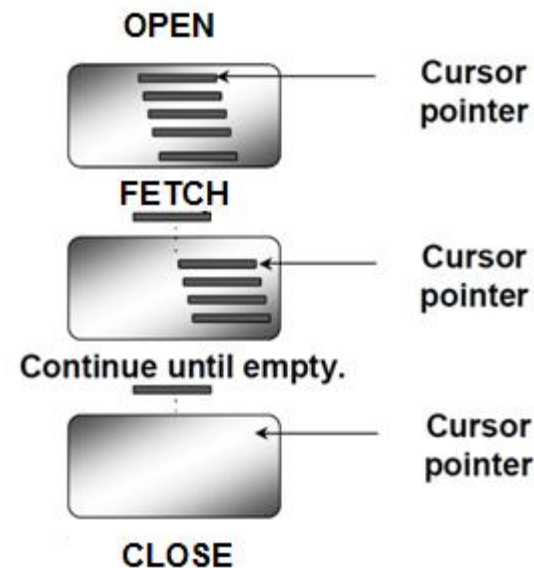
...;

END LOOP;

- PL/SQL – rad sa kursorima


```
DECLARE  
CURSOR naziv_kursora IS  
  SELECT ... ;  
BEGIN  
  OPEN naziv_kursora;  
  LOOP  
    FETCH naziv_kursora INTO ... ;  
    EXIT WHEN ... ;  
  END LOOP;  
  CLOSE naziv_kursora;  
END ;
```


- Rukovanje iznimkama (exceptions):

```
EXCEPTION  
  WHEN iznimka1 [OR iznimka2 ...] THEN  
    ...;  
    ...;  
  [WHEN iznimka3 THEN  
    ...;  
    ...; ]  
  [WHEN OTHERS THEN  
    ...;  
    ...; ]
```

- Primjeri predefiniranih iznimki:

NO_DATA_FOUND, TOO_MANY_ROWS, ZERO_DIVIDE

- **RAISE_APPLICATION_ERROR**

```
BEGIN
    ... SQL izraz ...
    IF SQL%NOTFOUND THEN
        RAISE_APPLICATION_ERROR (-20000, 'Greška...');
    END IF;
    ...
```

```
...
EXCEPTION
    WHEN NO_DATA_FOUND THEN
        RAISE_APPLICATION_ERROR (-20000, 'Greška...');
END;
```

„Anonimni“ blok:

```
[DECLARE]  
BEGIN  
    ...;  
[EXCEPTION]  
END;
```

Procedura:

```
PROCEDURE naziv  
IS  
BEGIN  
    ...;  
[EXCEPTION]  
END;
```

Funkcija:

```
FUNCTION naziv  
RETURN tip_pod  
IS  
BEGIN  
    ...;  
RETURN vrijednost;  
[EXCEPTION]  
END;
```

- Kreiranje pohranjene procedure:

```
CREATE [OR REPLACE] PROCEDURE naziv_procedure  
    [(parametar1 [IN|OUT|IN OUT] tip_podatka1,  
     parametar2 [IN|OUT|IN OUT] tip_podatka2,  
     . . .)]  
IS | AS  
    PL/SQL blok;
```

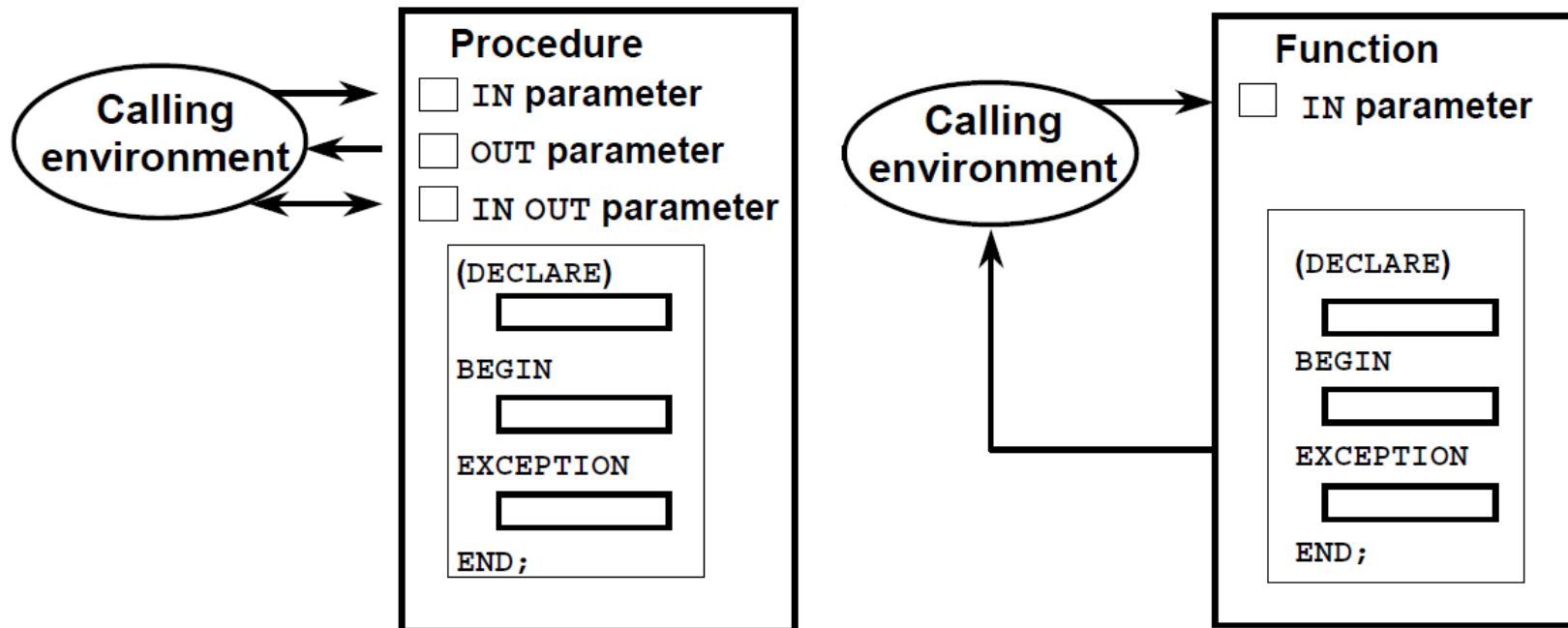
- Poziv pohranjene procedure:
  - **EXECUTE naziv_procedure** (parametri...);
  - **naziv_procedure** (parametri...);

- Kreiranje funkcije:

```
CREATE [OR REPLACE] FUNCTION naziv_funkcije  
    [(parametar1 [IN] tip_podatka1,  
     parametar2 [IN] tip_podatka2,  
     . . .)]  
RETURN tip_podatka  
IS | AS  
PL/SQL blok;
```

- Napomena:
  - PL/SQL blok mora imati najmanje jedan **RETURN** iskaz !

- Procedura ili funkcija ?

- Kreiranje okidača (trigera):

```
CREATE [OR REPLACE] TRIGGER naziv_okidaca  
    BEFORE | AFTER  
    INSERT | UPDATE (OF naziv_atributa) | DELETE  
    ON naziv_tablice  
    [FOR EACH ROW]  
    PL/SQL blok;
```

- Ukoliko je riječ o okidaču koji se aktivira UPDATE naredbom, moguće je definirati određene attribute unutar tablice čija promjena će aktivirati okidač (UPDATE OF naziv_atributa).
- FOR EACH ROW – ako se navede ova opcija, akcije unutar okidača će se izvršiti za svaku n-torku na koju je djelovala operacija koja je aktivirala okidač.

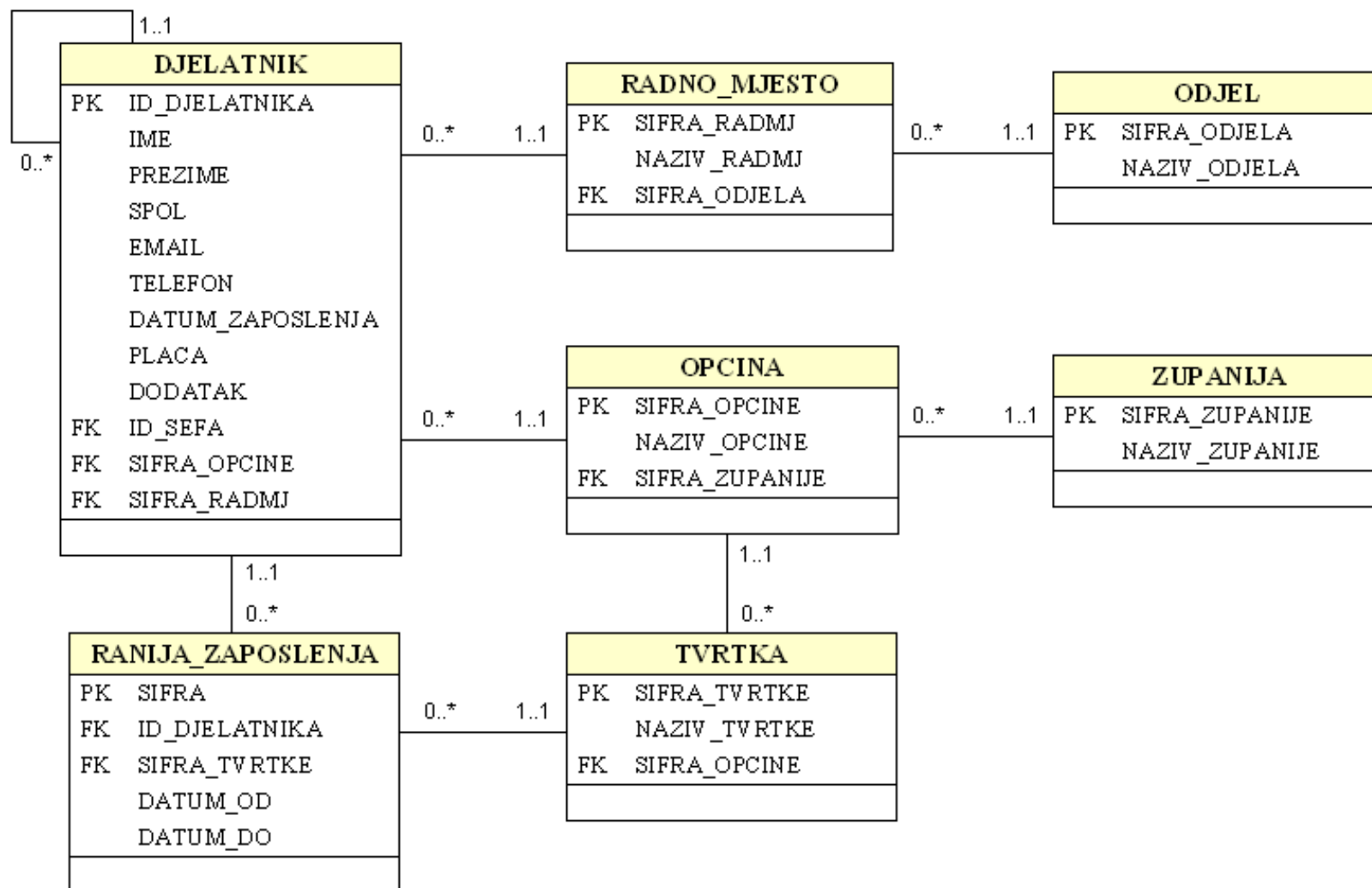
- U okidaču je moguće provjeriti (u nekom uvjetu) o kojoj akciji je riječ:
  - **INSERTING, UPDATING, DELETING**
- Ukoliko je okidač definiran na razini retka, moguće je koristiti referencu na vrijednosti u retku prije akcije (INSERT, UPDATE, DELETE) i poslije akcije:
  - **:OLD**
  - **:NEW**

DML naredba	Stara vrijednost (OLD)	Nova vrijednost (NEW)
INSERT	NULL	Upisana (insertirana) vrijednost
UPDATE	Vrijednost prije UPDATE naredbe	Vrijednost poslije UPDATE naredbe
DELETE	Vrijednost prije brisanja	NULL

Primjeri

Testna baza

(napunjena testnim podacima ...)

PL/SQL – Primjer (kursor)

DECLARE

CURSOR djelatnik_cursor IS

SELECT ime, prezime, placa, datum_zaposlenja FROM djelatnik;

v_ime VARCHAR2(25);

v_prezime VARCHAR2(25);

v_placa NUMBER(7,2);

v_datum_zaposlenja DATE;

BEGIN

OPEN djelatnik_cursor;

LOOP

FETCH djelatnik_cursor

INTO v_ime, v_prezime, v_placa, v_datum_zaposlenja;

EXIT WHEN djelatnik_cursor%NOTFOUND;

IF v_placa > 1200 AND v_datum_zaposlenja >= '1.1.2000' THEN

DBMS_OUTPUT.PUT_LINE

(v_ime || ' ' || v_prezime || ' ima plaću od ' || TO_CHAR(v_placa) || ' KM,
a u tvrtki je od: ' || TO_CHAR(v_datum_zaposlenja, 'dd.mm.yyyy'));

END IF;

END LOOP;

CLOSE djelatnik_cursor;

END;

```
CREATE OR REPLACE PROCEDURE povecaj_placu  
  (p_id NUMBER, p_iznos NUMBER)  
  IS  
    v_placa NUMBER(7,2);  
    v_sifra_radmj VARCHAR2(10);  
  
  BEGIN  
    SELECT placa, sifra_radmj  
    INTO v_placa, v_sifra_radmj  
    FROM djelatnik  
    WHERE id_djelatnika = p_id;  
  
    IF NOT (v_sifra_radmj='DIR') AND v_placa + p_iznos > 3000  
    THEN  
      RAISE_APPLICATION_ERROR (-20999, 'Potrebno provjeriti iznos place!');  
    END IF;  
  
    UPDATE djelatnik  
    SET placa = placa + p_iznos  
    WHERE id_djelatnika = p_id;  
  
  END;
```

Pohranjene procedure – *Primjer*

```
CREATE OR REPLACE PROCEDURE insert_djelatnika
(p_id_djelatnika NUMBER, p_ime VARCHAR2, p_prezime VARCHAR2,
p_spol CHAR, p_datum_zaposlenja DATE, p_placa NUMBER, p_id_sefa NUMBER,
p_sifra_opcine NUMBER, p_sifra_radmj VARCHAR2)
IS
    v_dummy VARCHAR2(10);
BEGIN
    SELECT 'x'
    INTO v_dummy
    FROM radno_mjesto
    WHERE sifra_radmj = p_sifra_radmj;
    INSERT INTO djelatnik (id_djelatnika, ime, prezime, spol, datum_zaposlenja,
        placa, id_sefa, sifra_opcine, sifra_radmj)
    VALUES (p_id_djelatnika, p_ime, p_prezime, p_spol, p_datum_zaposlenja,
        p_placa, p_id_sefa, p_sifra_opcine, p_sifra_radmj);
EXCEPTION
    WHEN NO_DATA_FOUND THEN
        DBMS_OUTPUT.PUT_LINE('Ne postoji navedeno radno mjesto!');
END;
```

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION placa_djelatnika  
  (p_id_djelatnika IN djelatnik.id_djelatnika%TYPE)  
  RETURN NUMBER  
  IS  
    v_placa djelatnik.placa%TYPE :=0;  
  BEGIN  
    SELECT placa INTO v_placa  
    FROM djelatnik  
    WHERE id_djelatnika = p_id_djelatnika;  
    RETURN v_placa;  
  END;
```

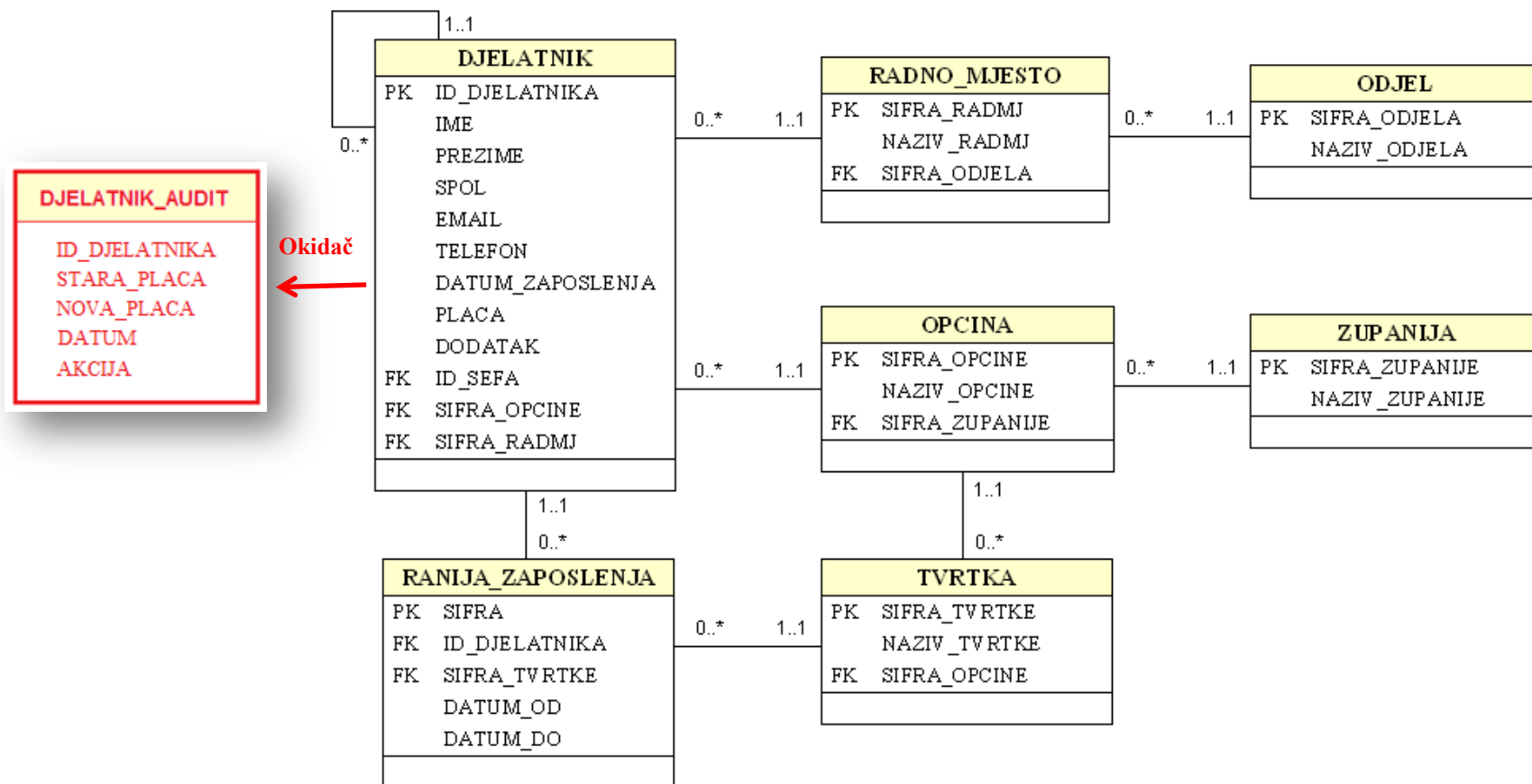
PL/SQL – Poziv funkcije:

```
DECLARE  
  id NUMBER(5) := 1;  
  placa NUMBER(7,2);  
  BEGIN  
    placa := placa_djelatnika(id);  
    DBMS_OUTPUT.PUT_LINE('Placa djelatnika ' || id || ' iznosi: ' || placa);  
  END;
```


Testna baza

(proširena tablicom koju će puniti okidač ...)


```
CREATE OR REPLACE TRIGGER audit_djelatnika  
AFTER INSERT OR UPDATE OF placa ON djelatnik  
FOR EACH ROW  
  
BEGIN  
  
IF INSERTING THEN  
    INSERT INTO DJELATNIK_AUDIT (id_djelatnika, stara_placa, nova_placa,  
        datum, akcija)  
    VALUES (:NEW.id_djelatnika, :OLD.placa, :NEW.placa, SYSDATE, 'INSERT');  
ELSE  
    INSERT INTO DJELATNIK_AUDIT (id_djelatnika, stara_placa, nova_placa,  
        datum, akcija)  
    VALUES (:NEW.id_djelatnika, :OLD.placa, :NEW.placa, SYSDATE, 'UPDATE');  
END IF;  
  
END;
```

Obavljanje korektivne akcije preko okidača (trigera) koja bazu podataka dovodi u konzistentno stanje (referencijalni integritet!)

```
CREATE OR REPLACE TRIGGER cascade_update  
AFTER UPDATE OF sifra_odjela ON odjel  
FOR EACH ROW  
  
BEGIN  
    UPDATE radno_mjesto  
    SET radno_mjesto.sifra_odjela=:NEW.sifra_odjela  
    WHERE radno_mjesto.sifra_odjela=:OLD.sifra_odjela;  
  
END;
```

Web:

<http://www2.fsr.ba/nastava/baze>

Pitanja, primjedbe, dogovor za konzultacije ...

➤ E-mail: ***goran.kraljevic@hteronet.ba***